

13. 9. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zjednodušená přeshraniční fúze sloučením po novele zákona o přeměnách

Novela zákona o přeměnách č. [355/2011](#) Sb.

Současná finanční situace i nadále významně zasahuje do života obchodních společností, které jsou na ni nuceny reagovat. V mnoha případech pak obchodní společnosti přistupují k restrukturalizacím, přičemž aktuálními jsou v této souvislosti rovněž přeměny obchodních společností. Nejhojněji se i nadále setkáváme s přeměnou společností ve formě vnitrostátního sloučení, výjimkou však nejsou ani sloučení přeshraniční, jejichž počet od přijetí zákona č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „zákon o přeměnách“), který tento způsob fúze povoluje, pozvolna narůstá.

Významné změny v oblasti přeměn přinesl v nedávné době zákon č. [355/2011](#) Sb., který zákon o přeměnách novelizuje. Cílem uvedené novely je uvedení v soulad dosavadní právní úpravy s komunitárním právem a **transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/109/ES**[1] do českého právního řádu, jež má přispět ke snížení administrativní zátěže společností na nejnižší možnou míru, která je nezbytná k ochraně zájmů ostatních na přeměně dané společnosti zúčastněných subjektů. Předmětem změn obsažených ve zmíněné novele pak byla rovněž snaha odstranit nejasnou terminologii, zpřesnit dílčí kroky v procesu přeměn a jejich logičtější provázání s ohledem na dosavadní praxi.

Revize provedená uvedenou novelou byla na místě právě i v případě výše zmiňovaných přeshraničních přeměn, které, ačkoliv vycházejí z obecné úpravy přeměn, vykazují značná specifika, která nejsou v českém právním prostředí dosud zcela zažitá a která i nyní vyvolávají diskuze.

Předně je třeba uvést, že úprava přeshraničních přeměn doznala změn co do systematiky jejího zařazení v zákoně o přeměnách. Do Části první, Obecných ustanovení byla zařazena HLAVA XIV označená jako Přeshraniční přeměny. Cílem zákonodárce bylo obecně a přehledně upravit proces přeshraničních přeměn, neboť před novelou zákona o přeměnách obecná úprava přeshraničních přeměn prakticky neexistovala a blíže byl upraven pouze proces přeshraniční fúze a převod jmění na zahraničního společníka. Například tak přeshraniční rozdělení zákon o přeměnách vůbec neupravoval, ale ani nezakazoval. Takový stav byl nežádoucí a bylo v něm možno spatřovat rozpor s právem Evropské unie.

S ohledem na nedokonalou právní úpravu tak byly z přeshraničních přeměn realizovány především situace tzv. zjednodušených fúzí. **Přeshraniční fúzí** se při tom rozumí fúze jedné nebo více českých společností nebo družstev s jednou zahraniční právnickou osobou nebo více zahraničními právnickými osobami, nebo mezi zahraničními právnickými osobami, pokud projekt fúze předpokládá, že nástupnická společnost nebo družstvo bude mít sídlo na území České republiky. Přeshraniční fúze jsou však omezeny na členy Evropské unie (a dále Norsko, Island a Lichtenštejnsko).

Vzhledem k tomu, že při přeshraniční přeměně (jako např. v případě přeshraniční fúze) se stýkají dva či více právních řádů, určuje zákon o přeměnách pravidla pro určení rozhodného práva. Nestanoví-li zákon o přeměnách jinak, použije se pro přeshraniční fúzi (resp. přeshraniční přeměny obecně) ustanovení zákona o přeměnách ve vztahu k českým osobám zúčastněným na přeshraniční fúzi (přeměně).

Zjednodušená přeshraniční fúze

Dále v textu se pokusíme přiblížit právě proces již zmiňované přeshraniční fúze, především pak **specifika zjednodušené přeshraniční fúze sloučením české nástupnické akciové společnosti a zanikající zahraniční akciové společnosti**, tj. přeměny, kdy se ve smyslu ustanovení § 211 zákona o přeměnách zanikající akciová společnost slučuje do nástupnické korporace, která je vlastníkem všech podílů s hlasovacím právem v této zanikající společnosti. Jsou-li akcie v době zápisu fúze do obchodního rejstříku v majetku nástupnické společnosti, nástupnická společnost akcie zanikající společnosti nevymění za své akcie.

Pro úplnost lze doplnit, že vyloučena není ani zjednodušená přeshraniční fúze společností s ručením omezeným, či tzv. „křížová fúze sloučením“ společnosti akciové se společností s ručením omezeným.

Projekt fúze

Fúze (i každá jiná přeměna ve smyslu zákona o přeměnách) se provádí podle tzv. projektu fúze (resp. projektu přeměny). Dle dikce zákona o přeměnách po novele **vyhotoví projekt přeměny osoby zúčastněné na přeměně**, přičemž v případě právnických osob zabezpečuje splnění této povinnosti statutární orgán, tj. představenstvo. Do zákona o přeměnách přibyla výslovná úprava stanovící, že projekt přeměny má být podepsán, a to všemi osobami zúčastněnými na přeměně.

Zákon o přeměnách v ustanovení § 59a odst. 2 stanoví, že na přeshraniční přeměny se použijí ustanovení zákona o přeměnách, nestanoví-li tento zákon něco jiného. Projekt přeshraniční fúze tak bude obsahovat náležitosti obsažené v ustanovení § 70 a § 100 zákona o přeměnách (tedy náležitosti projektu vnitrostátní fúze), a dále náležitosti dle ustanovení § 191 zákona o přeměnách, stanovené speciálně pro případ přeshraniční fúze. Avšak v případě zjednodušené přeshraniční fúze, kdy je nástupnická společnost jediným akcionářem zanikající společnosti, neobsahuje projekt fúze sloučením dle ustanovení § 100 odst. 2 a § 191 odst. 2 zákona o přeměnách údaje obsažené v ustanovení § 100 odst. 1 písm. a), b), e) a f) a v § 70 odst. 1 písm. b) a e) zákona o přeměnách.

Před účinností novely zákona o přeměnách v případě zjednodušených přeměn obchodních společností projekt přeměny schvalovaly namísto valných hromad zúčastněných společností jejich statutární orgány (neuplatnil-li se postup dle ustanovení § 131 zákona o přeměnách). Vzhledem k tomu, že projekt přeměny statutární orgány vypracovávají, představovala povinnost následného schválení projektu přeměny statutárními orgány nadbytečnou administrativní zátěž. Tyto dva kroky (vypracování projektu přeměny a následné schvalování přeměny) byly novelou zákona o přeměnách sloučeny do kroku jediného.

Z ustanovení § 211 zákona o přeměnách vyplývá, že jestliže se při přeshraniční fúzi slučuje zanikající akciová společnost (nebo společnost s ručením omezeným) do nástupnické korporace, která je vlastníkem všech podílů s hlasovacím právem v této zanikající společnosti, **přeshraniční fúze nemusí být schválena** valnou hromadou, společníky ani jediným společníkem zanikající zúčastněné korporace, přičemž projekt fúze bude vypracován **ve formě notářského zápisu** v souladu s ustanovením § 15 odst. 4 zákona o přeměnách. Právo akcionářů v ustanovení § 131 zákona o přeměnách však zůstává zachováno.

Rozhodný den

Ačkoliv nelze rozhodný den přeměny považovat za úvodní či centrální bod přeměny, tvoří její jistý rámec, neboť jak vyplývá z ustanovení § 10 odst. 3 zákona o přeměnách, rozhodný den přeměny nemůže předcházet o více než 12 měsíců den, v němž bude podán návrh na zápis přeměny do obchodního rejstříku. Novela zákona o přeměnách však přinesla zásadní změnu v koncepci rozhodného dne, neboť jej nově povoluje stanovit, resp. určit **i do budoucna, nejpozději jako den zápisu přeměny do obchodního rejstříku**.

Společnosti, které zvolí tento postup, budou povinny doložit notáři a rejstříkovému soudu, že v případě jejich přeměny nenastane situace, kterou upravuje ustanovení § 5a zákona o přeměnách. Zákon o přeměnách nestanoví, jakým způsobem má být taková skutečnost doložena. Nicméně lze dovozovat, že potvrzení o této skutečnosti by mělo být vyhotoveno autoritou, která může nést případnou odpovědnost za posouzení této situace, tj. např. auditor či ekonomický znalec.

V souvislosti s přeshraničními přeměnami je v důvodové zprávě k zákonu č. [355/2011](#) Sb. následně uvedeno, že flexibilnější možnost nastavení rozhodného dne může vést ke snížení transakčních nákladů a z účetního hlediska povede k jednodušší realizaci přeshraničních přeměn společností nebo družstev, jejichž poměry se řídí některými cizími právními řády.

Zpráva o fúzi a znalecké zprávy

V případě přeshraniční přeměny byt zjednodušené, jejímž účastníkem je česká právnická osoba, **musí být vždy vypracována zpráva o přeshraniční přeměně** v souladu s ustanovením § 59p zákona o přeměnách. Na rozdíl od přeměny vnitrostátní zákon o přeměnách u přeshraničních přeměn nepřipouští z uvedené povinnosti zprávu vypracovat žádnou výjimku. Zpráva o přeshraniční přeměně musí vedle náležitostí stanovených pro přeměny vnitrostátní obsahovat pravděpodobné dopady přeshraniční přeměny na společníky a na zaměstnance, zejména pak údaje o plánovaném propouštění zaměstnanců.

Znalecká zpráva o přeměně se v případě přeshraničních přeměn rovněž vyžaduje vždy, jak stanoví ustanovení § 59q odst. 2 zákona o přeměnách, nicméně souhlasí-li všichni společníci všech zúčastněných osob na přeměně, znalecká zpráva vypracována být nemusí. Souhlas českých zúčastněných osob by musel být udělen v souladu s ustanovením § 9 zákona o přeměnách.

Při přeshraniční fúzi sloučením je zanikající společnost povinna nechat **ocenit své jmění posudkem znalce**, jen pokud dochází ke zvýšení základního kapitálu nástupnické společnosti ze jmění zanikající společnosti. Ustanovení českého zákona o přeměnách se použijí pouze tehdy, pokud má mít nástupnická společnost po fúzi své sídlo na území České republiky.

Publicita projektu fúze

Významným okamžikem v procesu fúze, resp. přeměny obecně, je především pro další proces tzv. počítání lhůt, **splnění povinnosti informovat o přeměně**. Po novele zákona o přeměnách mají

zúčastněné společnosti na výběr ze dvou způsobů, jak tuto povinnost splnit. Společnosti tak buď uloží projekt přeměny do sbírky listin a zveřejní oznámení o uložení projektu přeměny, upozornění pro věřitele a akcionáře v obchodním věstníku dle ustanovení § 33 zákona o přeměnách, přičemž v případě přeshraniční přeměny musí oznámení obsahovat navíc náležitosti dle ustanovení § 59l zákona o přeměnách, nebo nově společnosti uveřejní projekt a upozorní věřitele a akcionáře na jejich práva způsobem umožňující dálkový přístup dle ustanovení § 33a zákona o přeměnách. Oznámení o tom, že projekt byl uveřejněn a kde se tak stalo (odkaz umožňující dálkový přístup), je nicméně vždy nezbytné zveřejnit v obchodním věstníku.

V případě přeshraniční přeměny nelze opomenout **právo zaměstnanců na informace** zakotvené v ustanovení § 59n zákona o přeměnách. Zaměstnanci mají právo seznámit se s projektem přeměny a všemi zprávami o přeměně a písemně se k nim vyjádřit. Informace musí být zaměstnancům poskytnuty nejpozději do dne zveřejnění projektu.

Zároveň je česká zúčastněná společnost povinna **zpřístupnit dokumenty** vyjmenované v ustanovení § 119 zákona o přeměnách ve svém sídle, případně na internetové stránce způsobem stanoveným v ustanovení § 119a zákona o přeměnách.

Výše uvedené povinnosti musí být splněny **alespoň jeden měsíc přede dnem, kdy má být přeměna schvalována**. Vzhledem k tomu, že v případě zjednodušené fúze (jak vnitrostátní, tak přeshraniční) se schválení fúze již nevyžaduje (viz výše), měsíční lhůta, před jejímž uplynutím nelze jinak fúzi schvalovat, představuje lhůtu, před jejímž uplynutím nelze podat návrh na zápis fúze do obchodního rejstříku.

Rovněž je nezbytné upozornit, že česká zúčastněná společnost, která je tzv. příjemcem veřejné podpory, je povinna v souladu s ustanovením § 35 odst. 4 zákona o přeměnách nejpozději do dne zveřejnění projektu přeměny **oznámit zahájení přípravy přeměny poskytovateli veřejné podpory**.

Není vyloučeno ani to, že k přeměně bude vyžadován **souhlas správních orgánů** (např. ÚOHS) ve smyslu ustanovení §15a odst. 1 zákona o přeměnách. V takovém případě by bylo možné podat návrh na zápis přeměny do obchodního rejstříku teprve po právní moci takového rozhodnutí, resp. vydání předmětného souhlasu.

Právo vlivu zaměstnanců nástupnické společnosti při přeshraniční fúzi

Důležitou oblastí přeshraničních přeměn je také otázka tzv. práva vlivu zaměstnanců. Jestliže má mít nástupnická společnost po zápisu přeshraniční přeměny do obchodního rejstříku své sídlo na území České republiky, musí být dosaženo tzv. **dohody o míře a způsobu práva vlivu zaměstnanců nástupnické společnosti** (resp. míra a způsob musí být určeny).

Právo vlivu představuje právo zaměstnance volit a být volen, jmenovat, doporučovat nebo souhlasit nebo nesouhlasit s volbou nebo jmenováním členů dozorčí rady nebo kontrolní komise nástupnické společnosti.

Nutno dodat, že i úprava práva vlivu zaměstnanců by zasloužila revizi a upřesnění některých pojmů a procesů, nicméně v této oblasti novela zákona o přeměnách mnoho nového nepřinesla. I nadále tak lze dovozovat, že způsob a rozsah práva vlivu se bude řídit smlouvou dle ustanovení § 233 zákona o přeměnách, obchodním zákoníkem v případě postupu dle ustanovení § 232 zákona o přeměnách nebo zákonem o přeměnách v případě postupu dle ustanovení § 235 zákona o přeměnách.

Osvědčení přeshraniční fúze

V konečné fázi procesu přeshraniční fúze, resp. každé přeshraniční přeměny, je velmi významná **role notáře**, který vydává tzv. osvědčení přeshraniční přeměny.

Na žádost české osoby zúčastněné na přeshraniční přeměně a po předložení stanovených písemností dle vyhlášky[2], vydá notář v souladu s ustanovením § 59x zákona o přeměnách osvědčení o splnění zákonem stanovených požadavků českou zúčastněnou osobou na přeshraniční přeměně (tzv. „**osvědčení pro přeshraniční přeměnu**“). Notář vydání osvědčení však odmítne, pokud mu česká osoba zúčastněná na přeshraniční přeměně nepředloží předepsané písemnosti nebo i jiné písemnosti notářem důvodně vyžadované.

Na tomto místě je třeba doplnit, že zajištění výše uvedeného osvědčení je vyžadováno i ze strany zahraniční zúčastněné společnosti. Zákon o přeměnách jej definuje jako veřejnou listinu vydanou k tomu příslušným orgánem členského státu, jehož právním řádem se zahraniční osoba zúčastněná na přeshraniční přeměně řídí, které dokládá splnění požadovaných formalit, provedení předepsaných úkonů a dodržení předepsaných postupů.

V případě, že nástupnickou společností při přeshraniční přeměně bude společnost česká, bude následně nezbytné zajistit i osvědčení o splnění zákonem stanovených požadavků pro zápis přeshraniční přeměny do obchodního rejstříku (tzv. „**osvědčení pro zápis do obchodního rejstříku**“) dle ustanovení § 59z ve spojení s ustanovením § 210 zákona o přeměnách. Uvedené osvědčení notář vydá opět po předložení vyhláškou[3] stanovených písemností, mj. právě po předložení dříve vydaného osvědčení pro přeshraniční přeměnu české zúčastněné společnosti a „osvědčení“ vydaného pro zahraniční zúčastněnou společnost. Odmítnout vydat osvědčení pro zápis do obchodního rejstříku může notář ze stejného důvodu jako v případě osvědčení pro přeshraniční přeměnu.

Zápis přeshraniční fúze a její účinky

Po uplynutí výše uvedených lhůt mohou zúčastněné společnosti podat **návrh na zápis přeshraniční fúze do obchodního rejstříku**. V případě, že je nástupnickou společností česká společnost, se k návrhu na zápis fúze do českého obchodního rejstříku přiloží kromě listin uvedených v prováděcím právním předpise i dokumenty uvedené v ustanovení § 212 zákona o přeměnách. Právní účinky přeshraniční fúze sloučením, resp. obecně jakékoliv přeměny, nastávají **dnem zápisu přeshraniční přeměny do obchodního rejstříku**. Pokud by měla nástupnická společnost sídlo v jiném členském státě, než v České republice, nastaly by účinky přeměny dnem, kdy nastaly účinky přeshraniční přeměny v zahraničí.

Po zápisu přeshraniční přeměny do obchodního rejstříku nelze tento zápis zrušit, nelze se dovolávat určení neplatnosti projektu přeměny, vyslovení neplatnosti rozhodnutí o schválení přeměny, ani projekt přeměny nemůže být měněn či rušen.

Závěr

Z uvedeného přehledu základních změn týkajících se právní úpravy přeshraničních přeměn obchodních společností a družstev, zejména pak v oblasti tzv. zjednodušené přeshraniční fúze sloučením, je zřejmé, že byť došlo zmiňovanou novelou k zřehlednění dosavadní právní úpravy, i nadále zůstávají některé otázky nezodpovězeny, resp. některé z aspektů přeshraničních přeměn jsou dosud nevyjasněny. Bude tak zajímavé sledovat, jak se k těmto dosud nejednoznačným skutečnostem postaví praxe. Dle našeho názoru však uvedené změny v procesu přeshraničních přeměn jednoznačně směřují k zlepšení a zefektivnění celého procesu přeshraničních přeměn a úkonů s tím souvisejících.

JUDr. Kamil Šebesta, Ph.D., M.B.A., LL.M,
advokát

Mgr. Lucie Čechová,
advokátní koncipientka

KŠD ŠŤOVÍČEK

advokátní kancelář, s.r.o.

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030
e-mail: ksd.law@ksd.cz

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/109/ES ze dne 16. září 2009, kterou se mění směrnice Rady 77/91/EHS, 78/855/EHS a 82/891/EHS a směrnice 2005/56/ES, pokud jde o požadavky na předkládání zpráv a na dokumentaci v případech fúzí a rozdělení.

[2] Vyhláška č. [416/2011](#) Sb. o písemnostech, které je česká osoba zúčastněná na přeshraniční přeměně povinna předložit notáři k vydání osvědčení pro přeshraniční přeměnu.

[3] Vyhláška č. [415/2011](#) Sb., o písemnostech, které je osoba zúčastněná na přeshraniční přeměně povinna předložit notáři k vydání osvědčení pro zápis do obchodního rejstříku.

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)